

Szlak Orlich Gniazd. Trasa nr 3

Trasa nr 3 Szlaku Orlich Gniazd wiedzie przez Skały Rzędkowickie, Skały Kroczyckie, Skały Podlesickie, Morsko, Skarżyce i Okiennik Wielki.

Ostatnio zakończyliśmy trasę nr 2 Szlaku Orlich Gniazd w malowniczym Mirowie.

Z tejże miejscowości rozpoczniemy trasę nr 3 Szlaku Orlich Gniazd.

Opuśćmy Mirów i pojedźmy do **Rzędkowic** przez Kotowice w stronę Kroczyca.

Nieopodal Rzędkowic widnieją **Skałki Rzędkowickie**. Jest to pomnik przyrody (obszar 44,5 hektara). Można tu wyróżnić dwa zbocza: zbocze południowe, które pionowo spada w dół i łagodniejsze zbocze północne, które porastają lasy bukowe.

Wśród Skałek Rzędkowickich znajdują się m. in. **Kamień pod Wysoką** (wybrzuszony z wszystkich stron, dobrze urzeźbiony); **Wysoka** (15 metrowy słup); **Mała Grań** (grupa skał rozciągających się na długość 110 m.); **sektor Zegarowej** (**wchodzą tu: Baszta** - ostatnia z Małej Grani, **Turnia Szefa, Zegarowa** – nie mylić z Zegarową w Zegarowych Skałach koło Smolenia); **sektor Studniska** (**Studnisko, Biały Filarek, Mały Mur**); **Turnia Cyklopa** i **Wielka Baszta** (Skała Pszczelna); **Turnia Lechwora** (mur skalny z kominem w środku) i **Brzuchata Turnia**; **sektor Turni Kursantów** (**Turnia Kursantów, Pośrednia Turnia, Narożna Turnia, Dziurawa Turnia**); **sektor Okiennika** (**Okiennik** inaczej Turnia pod Garażem lub Wielki Okiennik Rzędowicki bo posiada okno skalne zwane Oknem Rzędowickim, **Słoneczna Turnia, Fłaszka**); **sektor Solidarności** (**Solidarność** – samotna skała znajdująca się w lesie, **Ostatnia, Pęknięta Turnia, Złomiskowa Turnia**); **Leśna Turnia** (samotna skała stojąca w lesie, znajduje się w niej Okno w Leśnej Turni).

Żegnamy Skały Rzędkowickie i udajemy się drogą na **Górze Zborów**. Istnieje tu piękny rezerwat przyrody Góra Zborów. **Góra Zborów znajduje się nieopodal wzgórza Kołaczyk. Oba te wzgórza należą do Skał Kroczyckich.** Według legendy, na Górze Zborów zbierały się czarownice przed odlotem na Łysą Górę w Górach Świętokrzyskich. Na wierzchołku Góry Zborów znajdują się **skałki: Białą Baszta, Turnia Blocheńska, Chomicza Skała, Dolna Baszta, Dwoista Baszta** (u jej podnóża znajduje się wejście do **Jaskini Głębokiej**), **Dziurawy Blok, Długa Grań** (składa się ze skał: **Długa Grań, Dziurki i Skała Gąsieckiego**), **Kruk, Młynarze** (**Młynarz, Młyny, Czujnik, Złomiska**), **Rygiel, Sadek, Skała z Sosną, Skałą z Blokiem, Skrzat, Sówka, Turnia nad Kaskadami, Wielbłąd.**

W skałach Góry Zborów znajdują się **jaskinie i schroniska: Fazowa Dziura, Jaskinia Niska w Berkowej Górze, Kozi Dół, Lej Szpatowców, Schronisko Kazamar w Cyrku** (w skale Z Mysim Trawerssem, obok Turni nad Kaskadami), **Schronisko pod Białą Basztą, Schroniska pod Rygłem** (dwa podobne schroniska), **Schronisko Podszczytowe, Schronisko Sadek** (posiada okno, a za nim dziedziniec, w którego ścianie znajdują się dwie salki: mniejsza salka - mała, ciemna oraz Salka pod Kominkiem, z której wychodzi na powierzchnię ciasna studnia),

Schronisko Skośne, Schronisko w Lewych Kaskadach, Schronisko w Skale Gąsieckiego, Schronisko za Kciukiem, Szczelina w Ryglu (pionowa szczelina), Wielki Kanion.

Sąsiednim wzniesieniem Góry Zborów, jest, jak powiedzieliśmy, **Góra Kołoczek, znajdująca się we wsi Podlesice.** Na Górze Kołoczek znajdują się następujące skały: **Brzuski Buddy; Córki, Mama i Tata; Dziewica** (charakterystyczna skała Kołaczyka), **Głowa Cukru, Kajak, Okręt, Żaglowiec, Kazerma, Lalka i Grań aniołów, Leśna Kulista, Leśna Ściana, Ptak, Wielki Dziad, Z Błękitnymi Lotami, Z Damskimi Ryskami, Ze Spadającymi Gwiazdami.**

W Podlesicach można podziwiać także **Skały Podlesickie**, w skład których wchodzi: **Sulmów Góra Apteka, Góra Sowia.** Na tych wzgórzach występują skały: **Apteka, Wilczy Kamień, Dudnik, Biblioteka, Ruskie Skały, Ukryte Skały, Bukowe Skały, Zwornikowa Skała, Sowia Skała, Sowia Grań,** jak również schroniska: **Studnia Szpatowców, Mała Studnia Szpatowców, Jaskinia Żabia, Jaskinia Sulmowa.**

W Podlesicach znajduje się siedziba Grupy Jurajskiej Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Zdobywając skałki jurajski, bądźmy ostrożni i kierujmy się rozsądkiem i nie niszczy przyrody.

Z Podlesic jedziemy do **Morska**. Widnieją tu pozostałości **zamku Bąkowiec w Morsku.** W XIV w. istniała tu drewniana warownia wybudowana przez Toporczyków, którzy zmienili nazwisko na Morscy, od nazwy dóbr Morsko. Rodzina ta była najprawdopodobniej rodem rycerzy – rabusiów. Król Władysław Łokietek za karę odebrał im tę warownię w 1327 r. i nadał ją klasztorowi w Mstowie.

Kto wybudował zamek w Morsku? Być może król Kazimierz Wielki wzniósł tu murowaną strażnicę, a może to książę Władysław Opolczyk wybudował zamek, bo był panem tych ziem.

Budowla została zbudowana na skale Tygrys. Składała się z: zamku górnego, osadzonego na skale wapiennej oraz podzamcza. Do zamku wiodła brama, skąd wchodziło na niewielki dziedziniec, który był otoczony murem i pomieszczeniami tworzącymi układ amfiladowy. Widniały tu także półkoliste baszty. U podnóża zamku wyła wykopana studnia.

Wiadomo, że jego dziedzicami byli kolejno: Mikołaj Strzała (fakt ten jest zapisany w dokumencie z 1390 r.), Piotr z Marcinowic, Jan z Sieciechowic (w latach 1413-1434), kasztelan sądecki Krystyn z Koziegtów i jego potomkowie, Włodkowie (przełom XV i XVI w., prawdopodobnie oni wybudowali murowany zamek, o czym jest wspomniane w dokumencie z 1531 r.), Piotr Zborowski, Brzescy, Giebułtowsy. Od XVII w. zamek popadał w ruinę. Wieś Morsko i pozostałości zamku zakupili kolejno: Heppenowie, architekt Witold Danielewicz z Czeczott (ok. 1927 r) i inni.

Żegnamy zamek i udajemy się drogą do wsi Morsko. Mijamy ostaniec, który nazywa się **Okiennikiem Małym**, ponieważ posiada otwór.

Jedziemy następnie do **Skarżyc** – miejscowości, o której pierwsze wzmianki pochodzą z 1328 r. W XIII w., w skarżyckiej wieży (którą przebudowano na kościół pod koniec XVI w) funkcjonował sąd dominikański, przed który „skarżono” podejrzanych. W okolicach Skarżyc znajdują się skały : Wzgórze pod Skałką, Kaliska, Grań Basztek, Skały Piekielne, Grodziska, Kurkowa Skała, Chełmy, Góra Sabuca, Czubata, Wowodnik. Niedaleko Skarżyc widnieje duża bryła skalna **Okiennik Wielki**. Jest to **masyw skalny ostańcem z jaskinią, którą 50 tyś. lat temu zamieszkiwali neandertalczyki** (wymarły podgatunek człowieka rozumnego).

Źródła:

-Dariusz Kmiotek, Na Jurajskim Szlaku, Ilustrowany przewodnik po Jurze, Wyd. IV popr., P.H.U. Dikappa,

-Kotowice, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Kotowice_\(wojew%C3%B3dztwo_%C5%9B%C4%85skie\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Kotowice_(wojew%C3%B3dztwo_%C5%9B%C4%85skie)), dostęp: 06.04.2020;

-Kroczyce, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Kroczyce>, dostęp: 06.04.2020;

-Skały Rzędkowickie, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ska%C5%82y_Rz%C4%99dkowickie, dostęp: 06.04.2020;

-Kamień pod Wysoką, https://pl.wikipedia.org/wiki/Kamie%C5%84_pod_Wysok%C4%85, dostęp: 06.04.2020;

Wysoka (Rzędkowice), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Wysoka_\(Rz%C4%99dkowice\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Wysoka_(Rz%C4%99dkowice)), dostęp: 06.04.2020;

-Mała Grań, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ma%C5%82a_Gra%C5%84, dostęp: 06.04.2020;

-Baszta (Rzędkowice), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Baszta_\(Rz%C4%99dkowice\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Baszta_(Rz%C4%99dkowice)), dostęp: 06.04.2020;

-Turnia Szefa (https://pl.wikipedia.org/wiki/Turnia_Szefa, dostęp: 06.04.2020;

-Zegarowa (Rzędkowice), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Zegarowa_\(Rz%C4%99dkowice\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Zegarowa_(Rz%C4%99dkowice)), dostęp: 06.04.2020;

-Biały Filarek, https://pl.wikipedia.org/wiki/Bia%C5%82y_Filarek, dostęp: 06.04.2020;

-Mały Mur (Rzędkowice), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Ma%C5%82y_Mur_\(Rz%C4%99dkowice\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ma%C5%82y_Mur_(Rz%C4%99dkowice)), dostęp: 06.04.2020;

-Turnia Cyklopa, https://pl.wikipedia.org/wiki/Turnia_Cyklopa, dostęp: 06.04.2020;

-Wielka Baszta, https://pl.wikipedia.org/wiki/Wielka_Baszta, dostęp: 06.04.2020;

-Turnia Lechwora, https://pl.wikipedia.org/wiki/Turnia_Lechwora, dostęp: 06.04.2020;

- Brzuchata, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Brzuchata>, dostęp: 06.04.2020;
- Turnia Kursantów, https://pl.wikipedia.org/wiki/Turnia_Kursant%C3%B3w dostęp: 06.04.2020;
- Pośrednia Turnia (Rzędkowice), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Po%C5%Brednia_Turnia_\(Rz%C4%99dkowice\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Po%C5%Brednia_Turnia_(Rz%C4%99dkowice)), dostęp: 06.04.2020;
- Narożna Turnia, https://pl.wikipedia.org/wiki/Naro%C5%BCna_Turnia, dostęp: 06.04.2020;
- Dziurawa Turnia (Rzędkowice), dostęp: 06.04.2020;
- Okiennik (Rzędkowice), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Okiennik_\(Rz%C4%99dkowice\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Okiennik_(Rz%C4%99dkowice)), dostęp: 06.04.2020;
- Słoneczna Turnia (Rzędkowice), [https://pl.wikipedia.org/wiki/S%C5%82oneczna_Turnia_\(Rz%C4%99dkowice\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/S%C5%82oneczna_Turnia_(Rz%C4%99dkowice)), dostęp: 06.04.2020;
- Flaszka (skała), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Flaszka_\(ska%C5%82a\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Flaszka_(ska%C5%82a)), dostęp: 06.04.2020;
- Solidarność (skała), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Solidarno%C5%9B%C4%87_\(ska%C5%82a\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Solidarno%C5%9B%C4%87_(ska%C5%82a)), dostęp: 06.04.2020;
- Ostatnia (Rzędkowice), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Ostatnia_\(Rz%C4%99dkowice\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ostatnia_(Rz%C4%99dkowice)), dostęp: 06.04.2020;
- Leśna Turnia, https://pl.wikipedia.org/wiki/Le%C5%9Bna_Turnia, dostęp: 06.04.2020;
- Góra Zborów, https://pl.wikipedia.org/wiki/G%C3%B3ra_Zbor%C3%B3w, dostęp: 06.04.2020;
- Dwoista Baszta (Góra Zborów), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Dwoista_Baszta_\(G%C3%B3ra_Zbor%C3%B3w\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Dwoista_Baszta_(G%C3%B3ra_Zbor%C3%B3w)), dostęp: 06.04.2020;
- Długa Grań, https://pl.wikipedia.org/wiki/D%C5%82uga_Gra%C5%84, dostęp: 06.04.2020;
- Młynarze, [https://pl.wikipedia.org/wiki/M%C5%82ynarze_\(ska%C5%82a\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/M%C5%82ynarze_(ska%C5%82a)), dostęp: 06.04.2020;
- Schronisko Kazamar w Cyrku, https://pl.wikipedia.org/wiki/Schronisko_Kazamar_w_Cyrku, dostęp: 06.04.2020;
- Schronisko Sadek, https://pl.wikipedia.org/wiki/Schronisko_Sadek, dostęp: 06.04.2020;
- Kołaczyk (wzgórze), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%82aczyk_\(wzg%C3%B3rze\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%82aczyk_(wzg%C3%B3rze)), dostęp: 06.04.2020;
- Skały Podlesickie, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ska%C5%82y_Podlesickie, dostęp: 06.04.2020;

-Zamek w Morsku, https://pl.wikipedia.org/wiki/Zamek_w_Morsku, dostęp: 06.04.2020;

-Skarżycy (Zawiercie), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Skar%C5%BCyce_\(Zawiercie\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Skar%C5%BCyce_(Zawiercie)), dostęp: 06.04.2020;

Oprac. Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu